

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ “УКРАЇНА” (КИЇВ)
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ (БІЛА ЦЕРКВА)
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КЗ КОР “БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ”
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА (УМАНЬ)**

Суспільство, наука, освіта: актуальні дослідження, теорія та практика

**Всеукраїнська
науково-практична конференція**

23-24 листопада 2023 року

м. Біла Церква

СЕКЦІЯ ПОЛІТИЧНІ, КУЛЬТУРНІ ТА ДУХОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

УДК (327.82+641/642):355

ГАСТРОДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Пасічник Н.С., канд.іст.н., доцент,
Білоцерківський національний аграрний
університет, м. Біла Церква*

У міжнародній практиці все активніше використовується новий, інноваційний напрям публічної дипломатії - кулінарна дипломатія або гастродипломатія. Все більше країн світу використовують її як інструмент «м'якої» сили для створення та просування іміджу держави через презентацію та популяризацію власної кулінарної традиції.

Україна має власний досвід гастродипломатії. Активна міжнародна кулінарно-дипломатична практика у Києві започаткована у жовтні 2013 року першим «Фестивалем Азійської кухні та культури 2013 року», який організовано Міжнародним Фондом культурного співробітництва та ініційовано Посольствами Індії, Індонезії, Малайзії, Кореї, Пакистану та Японії.[6, с. 37] Більше десяти років МЗС та посольства України за кордоном влаштовують прийоми для політиків, бізнесменів, інвесторів тощо. Відкривається велика кількість ресторанів української кухні по всьому світу, що дає можливість усе більшій кількості людей ознайомитися з українською культурою й традиціями національної кухні. У січні 2015 р. Україна стала третьою державою-учасницею (після Вірменії та Ізраїлю) проекту «Кулінарна дипломатія», організованого університетом Кадис Хас (Туреччина), Центром «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» (Україна) за фінансової підтримки Чорноморського трасту регіонального співробітництва. Метою проекту стало забезпечення діалогу між недержавними суб'єктами, а саме, представниками громадянського суспільства та бізнесу шляхом залучення їх до серії обідів та вечерів для забезпечення різноманітних зв'язків між державами. В українській вечері у Стамбулі взяли участь політики, дипломати, представники бізнесових, державних та академічних кіл, які обговорили двосторонні відносини, культурний, соціальний та економічний діалог та майбутні перспективи розвитку наших причорноморських країн. Українські кухарі спільно з командою турецьких колег приготували борщ, вареники, котлети покійські, узвар – ці страви слугували для неформального спілкування та дискусій. Амбасадор української кухні у світі Юрій Ковриженко шляхом знайомства з традиційними українськими стравами багатьох людей із країн Європи й світу допомагає рухати вперед глобальну ініціативу щодо розвитку та популяризації української культури у світі. Під час таких подорожей його кулінарні заходи відвідують місцева преса, блогери, політична еліта й дипломати. Він був удруге поспіль відзначений престижною міжнародною кулінарною організацією «Ambassadors of Taste for the Global Gastronomy» та отримав почесне звання Світового посла смаку. У березні 2021 р. в рамках проекту «Їжакультура» відбулася презентація оригінального видання з кулінарної дипломатії «Україна. Їжа та історія». Це перше видання українською й

англійською мовами, що представляє розмаїття кухні України в її регіональному, національному та смаковому вимірах. [4, с. 40-41]

З ініціативи МЗС в 2021 році було створено об'єднання шеф-кухарів з метою розвитку культурної дипломатії. Сьогодні багато закладів вищої освіти по всьому світу вводять до своїх освітніх програм курс кулінарної дипломатії, зокрема він є й в Українській дипломатичній академії. Відомими стали і фестивалі національної кухні в Україні: фестиваль галушок у Полтаві, фестиваль дерунів в Коростені; фестиваль вурди (вареного сиру) на Закарпатті; перший офіційний гастромаршрут в Україні «Дорога вина і смаку Української Бессарабії». [6, с. 37] Одним з завдань Українського центру культурних досліджень, підвідомчої установи Міністерства культури та інформаційної політики України, стало вивчення гастрономічних традицій та культури приготування та споживання страв.

Повномасштабне вторгнення росії внесло свої корективи й в гастродипломатію України. Чимало українських ресторанів, кафе та кав'ярень з перших днів повномасштабної війни налаштувалися на нові реалії. Частина з них почала безкоштовно забезпечувати військових і цивільних людей їжею, інші зробили зі своїх кухонь волонтерські гастрономічні цехи, готуючи тисячі обідів на добу. Працівники Українського центру культурних досліджень досліджують рецепти польової кухні, так звану «Військову гастропадщину» України, яка має неабиякі традиції з давніх часів, вивчаючи також й військовий гастрономічний гумор. Були створені т.зв. «Кухонні війська», які з перших днів повномасштабного вторгнення забезпечують їжею військових, медиків, переселенців і всіх, хто потребує такої допомоги. [1]

Важливим здобутком української гастродипломатії стало включення до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО елементу нематеріальної культурної спадщини України «Культура приготування українського борщу». [5]

Багато українських шеф-кухарів продовжують просувати Україну в світовому інформаційному просторі шляхом різних інструментів: популяризація українських страв за кордоном, організація званих вечорів і збір коштів на потреби України, співпраця з важливими у гастросвіті людьми задля спільної боротьби з російською пропагандою. Завдяки їх діяльності, світова кулінарна спільнота значною мірою розірвала зв'язки з Росією. За підтримки посольств України в Італії, Франції та Великій Британії команда Ю. Ковриженка закликала найбільші кулінарні гіді світу – Michelin, The World's 50 Best Restaurants, San Pellegrino – виключити зі списків росіян. До тиску долучились інші представники гастрономічної спільноти України. Зрештою рейтинги обірвали співпрацю з Росією. Так, 4 березня 2022 р. гід Michelin заморозив проекти та публікації про московські ресторани.[1; 2]

Натомість щодня тисячі закладів по всьому світу готують українські страви. Легендарні шефи не просто підтримують Україну, але й збирають значні кошти для підтримки ЗСУ та українців. Так під час війни шеф-кухар Юрій Ковриженко популяризує українську кухню у Великій Британії та збирає кошти на підтримку України. Вже за 4,5 перших місяці масштаб зборів збільшився у 350 разів: від £500 до £176 000. Окрім того, він відкрив в Лондоні власний ресторан, куди влаштовує українських переселенців.

Інший шеф-кухар Є. Клопотенко за перший рік повномасштабної війни організував десятки званих вечорів й зібрав кошти на понад 10 000 тисяч харчових наборів для мешканців звільнених ЗСУ українських територій. [2] Разом з друзями, він створив флешмоб #MakeborshchNetwork#, запропонувавши іншим

кухарям зварити в своєму ресторані борщ, продати страву і гроші відправити українській армії. [3]

І хоча «гастрономічний фронт» є малопомітним, але все ж важливим напрямком української публічної дипломатії. В тих складних умовах, в яких перебуває Україна, потрібно максимально використовувати всі засоби промоції нашої країни та просування її культурних традицій у світі для протидії російській інформаційній агресії й забезпечення сприятливого ставлення міжнародної громадськості до України, адекватної реакції світового співтовариства на події, що відбуваються в Україні, її всебічної підтримки.

Література

1. Гастрономічна дипломатія України в умовах війни / Український центр культурних досліджень URL: <https://uccs.org.ua/novyny/hastronomiczna-dyplomatiia-ukrainy-v-umovakh-vijny/> (дата звернення: 13.11.2023).
2. Євген Клопотенко про те, як їжа може змінювати країну / ГУРТ: веб-портал. URL: <https://gurt.org.ua/recipes/success/84799/> (дата звернення: 09.11.2023).
3. Завдання гастродипломатії – не дозволяти компаніям повертатись в РФ – Клопотенко. / ТРК «ПЕРШИЙ ЗАХІДНИЙ»: веб-сайт. URL: <https://1zahid.com/info/zavdannya-gastrodiplomatiyi-trimati-v-padruzi-kompanii-shchob-voni-ne-povernulis-v-rosiyu-ievgen-klopotenko/> (дата звернення: 11.11.2023).
4. Романюк Н. Кулінарна дипломатія як інструмент міжнародної взаємодії. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2022. 1 (12). С. 30 - 44
5. Український елемент «Культура приготування Українського Борщу» включили до Списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО / Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayinskij-element-kultura-prigotuvannya-ukravinskogo-borshchu-vklyuchili-do-spisku-nematerialnoyi-kulturnoyi-spadshchini-yunesko> (дата звернення: 10.11.2023).
6. Яковенко Н. Гастрономічна дипломатія у міжнародних відносинах. *Зовнішні справи*. 2020. № 11-12. С. 29 – 37

УДК 351.81

ДВОМОВНІСТЬ В УКРАЇНІ

*Гудзь В.М., викладач,
Державний професійно-технічний
навчальний заклад «Білоцерківський
професійний ліцей», м. Біла Церква*

Як і більшість держав світу, Україна є неодномовною країною. Базовим видом співвикористання мов є двомовність (білінгвізм).

Після Люблінської унії 1589 року протягом століть була двомовність в Україні, де українська мова різними способами обмежувалася у вжитку і витіснялася. Багатьох учених двомовність привертала увагу в усі часи. Саме наприкінці ХІХ ст. почалися спеціальні дослідження білінгвізму. На той час була заснована соціолінгвістична школа І. Білодіда, де пропагували ідеї єдності народів, дружби мов, благодітельного впливу міжнаціональної російської мови на національну українську. Проте дослідження двомовності були позбавленими теоретичної об'єктивності й адекватності. Саме це дало підставу В. Русанівському сказати: «У радянський час про неї (двомовність) говорилося багато, але, коли в нові часи дехто захотів повернутися до цих питань, то виявилось, що проблема ця стерильно чиста, бо, крім посилань на тодішніх класиків марксизму – ленінізму від М. Хрущова до М. Суслєва включно, ніяких теоретичних постулатів

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ КАТЕГОРІЇ «ЮРИДИЧНА ФІКЦІЯ» В КОНТЕКСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН	
Сидоренко В. В.....	192
НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ СУПРОВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ МІНІСТЕРСТВА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ)	
Якименко А.А.....	195
ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОТЕРПІЛОГО, ЯК МЕТОД ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ	
Новак Я.В.....	200
ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ	
Скільська М.І.....	202
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ЖИТТЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	
Добренька Н.В.....	206
 СЕКЦІЯ ПОЛІТИЧНІ, КУЛЬТУРНІ ТА ДУХОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА 	
ГАСТРОДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	
Пасічник Н.С.....	209
ДВОМОВНІСТЬ В УКРАЇНІ	
Гудзь В.М.....	211
ЕКОЛОГІЧНІ ЦІННОСТІ В СТРУКТУРІ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ СУСПІЛЬСТВА	
Вохнік Д.Ю.....	213
КУЛЬТУРНО-ТУРИСТИЧНИЙ ПРОСТІР І ТУРИСТИЧНІ РЕЛЬЄФИ КІРОВОГРАДЩИНИ	
Осієвський В.В.....	217
НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ	
Грек І.М.....	219
НАЦІОНАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР І МЕНТАЛЬНІСТЬ УКРАЇНЦІВ: СОЦІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД	
Коваль В.С.....	220
ОСОБЛИВОСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ	
Мельник Л.М.....	222